

O N D E R
U C S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Interprovinciaal Overleg

ALGEMEEN KADER INTERBESTUURLIJKE VERHOUDINGEN CULTUUR ZOALS OVEREENGEKOMEN DOOR OCW, IPO EN VNG

Inleiding

Ten behoeve van de plaatselijke en/of regionale inbedding van landelijk gesubsidieerde culturele voorzieningen, en om de toetsing van deze voorzieningen aan landelijke criteria van kwaliteit en verscheidenheid te waarborgen, geven de verschillende overheden in Nederland invulling aan de bij wet verschaftte mogelijkheid om in hun cultuurbeleid complementaire dan wel gezamenlijke verantwoordelijkheden te ontwikkelen. Met het oog daarop hebben de bewindspersoon van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap belast met Cultuur, hier na te noemen OCW, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) overeenstemming bereikt over een algemeen kader dat een functie vervult in het stroomlijnen van het overleg tussen de diverse overheden en dat tevens gehanteerd zal worden bij het afsluiten van cultuurconvenanten tussen OCW en provincies en/of gemeenten.

Het cultuurbeleid in Nederland is gebaat bij tijdig, constructief overleg tussen rijk, provincies en gemeenten. Het algemeen kader bevat daarvoor de randvoorwaarden en voorkomt dat een ondoorzichtig geheel van uiteenlopende regelingen en afspraken ontstaat, dat zich geheel of grotendeels zou onttrekken aan het gezichtsveld en de beïnvloedingsmogelijkheden van het parlement en de onderscheiden provincie- en gemeentebesturen.

Voor het overleg over het cultuurbeleid zijn de volgende beleidsinstrumenten van belang:

- de cultuurnota
- het subsidieplan en de bijbehorende cultuurconvenanten
- gemeenschappelijke programma's van rijk, provincies en/of gemeenten

Cultuurnota

In de cultuurnota wordt het rijkscultuurbeleid en de inzet van middelen daarvoor op hoofdlijnen vastgelegd. Deze hoofdlijnen hebben onder meer betrekking op beleidsmatige prioriteiten en de verdeling van middelen over sectoren, fondsen en programma's. De uitwerking hiervan vindt onder meer plaats in het subsidieplan, de bijbehorende cultuurconvenanten en programma's waarin regionale en lokale accenten kunnen worden gelegd.

Procedure

Voorafgaand aan iedere cultuurnota zal een gefundeerde analyse worden gemaakt waarin het culturele bestel zowel vanuit de invalshoek van de afzonderlijke sectoren als vanuit het voorzieningenniveau in regionaal en landelijk perspectief wordt belicht.¹

Per cultuurnota vindt overleg plaats tussen OCW, IPO en VNG over de vraagstelling voor en de uitvoering van deze analyse.

Op basis van deze analyse, en indien van toepassing een advies van de Raad voor Cultuur, wordt overleg gevoerd tussen OCW, IPO en VNG over de bevindingen naar aanleiding van de analyse en de beleidsmatige consequenties hiervan voor de invulling van de cultuurnota, in het bijzonder over gezamenlijke programma's en inhoudelijke prioriteiten zoals die hun vertaling vinden in het subsidieplan en in de opdracht van OCW aan die fondsen waar sprake is van een gezamenlijk belang van gemeenten, provincies en het rijk.

Samen met de cultuurnota wordt een door de betrokken partijen geaccordeerde weergave van dit overleg aangeboden aan beide Kamers der Staten Generaal.

Subsidieplan en cultuurconvenanten

Het subsidieplan bevat informatie over subsidies aan instellingen die behoren tot de landelijke culturele infrastructuur waarbij bij de beoordeling naast artistieke kwaliteit ook beleidsmatige overwegingen over de positie in het culturele bestel een rol spelen, daartoe behoren mede de orkesten, muziektheatergezelschappen en dansinstellingen die worden gevisiteerd, en de motivering daarvan. Iedere vier jaar vindt in het kader van het subsidieplan op rijksniveau een inhoudelijke beoordeling van de instellingen plaats, die kan leiden tot heroverwegingen.

Afspraken over het behoud, de versterking of de ontwikkeling van deze instellingen, en over de allocatie van financiële middelen in dat verband, alsmede over functies en activiteiten, gemaakt tussen OCW, provincie(s) en/of gemeente(n) worden vastgelegd in de cultuurconvenanten.

Procedure

Voor de totstandkoming van de cultuurconvenanten en het subsidieplan vindt, naar aanleiding van het advies van de Raad voor Cultuur, overleg plaats tussen OCW, de betrokken provincies en gemeenten, het IPO en de VNG over de subsidies die OCW in het kader van het subsidieplan verstrekt, en over functies en activiteiten die van belang zijn voor de regionale of stedelijke infrastructuur. In dit overleg kunnen de convenantpartners hun politiek-bestuurlijke prioriteiten kenbaar maken, eventueel tegen de achtergrond van aan hen uitgebrachte adviezen.

Na de vaststelling van het subsidieplan kunnen de cultuurconvenanten tussen rijk, provincie(s) en/of gemeente(n) worden getekend.

Participanten

- Partijen bij de cultuurconvenanten zijn: rijk, provincies en die gemeenten die in bijlage 1 worden genoemd als kerngemeente of uit te nodigen gemeente.

¹ De passage over deze analyse op bladzijde 13 van de nota 'Verschil maken' wordt hierbij als uitgangspunt genomen.

- Partijen verplichten zich om zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij relevante bestuurlijke samenwerkingsverbanden. Hierbij wordt met name gedacht aan de zogenaamde landsdelen. Voor een nadere uitwerking van dit begrip zij verwezen naar bijlage 1.

Omgangsvormen

Wat betreft de omgangsvormen tussen rijk, provincie(s) en gemeente(n) zijn de volgende *afspraken* gemaakt:

1. OCW en de betrokken provincies en gemeenten streven er naar tenminste een keer per jaar overleg te laten plaatsvinden over het cultuurbeleid en de positie van de instellingen, functies of activiteiten die voor een bepaalde regio van belang zijn.
2. Teneinde de gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven, zullen partijen elkaar tijdig informeren over de hoofdlijnen van het beleid ten aanzien van de door hen (mede) gefinancierde culturele instellingen of activiteiten. Bij tussentijdse wijzigingen in de hoofdlijnen van het beleid wordt voorafgaand overleg gepleegd.
3. Bij het afsluiten van een cultuurconvenant laten de partijen zich leiden door overwegingen van kwaliteit en verscheidenheid. Dit betekent dat bij het afsluiten van cultuurconvenanten in ieder geval rekening wordt gehouden met de inhoudelijke advisering door de Raad voor Cultuur en met beleidsregels van de betrokken overheden.
4. Ten aanzien van instellingen of activiteiten waarover in een cultuurconvenant afspraken zijn vastgelegd streven OCW en provincie(s)/gemeente(n), met inachtneming van de eigen (wel zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming te brengen) bekostigingsregels er naar:
 - a. de inrichting van het beleidsplan en de begroting
 - b. de procedure die leidt tot de samenstelling van het bestuur c.q. van de zakelijke en de (artistieke) leiding
 - c. de inrichting van het jaarverslag en de jaarrekening zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.Voorts kan er overleg worden gevoerd over:
 - d. de aan de artistieke activiteiten en culturele prestaties te stellen eisen
 - e. eventuele extra aanwijzingen betreffende het (artistiek) functioneren
 - f. de geografische spreiding van de activiteiten en prestaties binnen en buiten het primaire verzorgingsgebied
 - g. voorgenomen wijzigingen in het beschikbare financiële volume
 - h. voorgenomen beschikkingen die consequenties hebben voor de partners
5. De uitkomsten uit vorengenoemd overleg hebben een openbaar karakter.

Verantwoordelijkheden

- Cultuurconvenanten zullen niet in strijd zijn met bestaande wet- en regelgeving.
- De convenantspartijen houden rekening met de bestaande taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheden op de verschillende terreinen van het cultuurbeleid. Bij een cultuurconvenant zal het in eerste aanleg gaan om afspraken tussen betrokkenen vanuit ieders eigen autonome verantwoordelijkheid. Over een wijziging van de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheden vindt overleg plaats tussen OCW, IPO en VNG.
- Bij de totstandkoming van cultuurconvenanten wordt rekening gehouden c.q. vindt afstemming plaats met de convenanten die tussen rijk en gemeenten worden gesloten in het kader van het grote stedenbeleid.
- Het cultuurconvenant zal niet leiden tot pseudo-wetgeving in die zin dat afzonderlijke afspraken leiden tot vormen van landelijke normering.

Gezamenlijke programma's

Om specifieke en concrete beleidsdoelen te bereiken kunnen programmasubsidies worden ingezet. Per programma wordt vastgesteld welke groepen van gemeenten of provincies hieraan kunnen deelnemen. Over de invulling van landelijke programma's die door OCW in samenwerking met gemeente(n) en/of provincie(s) worden uitgevoerd vindt nader overleg plaats tussen OCW, IPO en/of VNG. Over de invulling van decentrale programma's vindt nader overleg plaats tussen OCW en de betrokken gemeente(n), en/of provincie(s).

Tot besluit

In aanvulling op het algemeen kader is afgesproken dat tenminste eenmaal per jaar bestuurlijk overleg zal worden gevoerd tussen OCW, IPO en VNG, teneinde aangelegenheden die niet zijn terug te voeren op afzonderlijke cultuurconvenanten, maar die te maken hebben met de afstemming van het rijksbeleid als geheel op het cultuurbeleid van provincies en gemeenten, te bespreken.

Een evaluatie van de werking van de cultuurconvenanten zal plaatsvinden in het overleg dat IPO VNG met OCW voeren in relatie tot de cultuurnota.

OCW, IPO en VNG komen overeen dat het algemeen kader tot wederopzeggens toe van kracht zal blijven.

Den Haag, 2006

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

mr. M.C. van der Laan

Het Interprovinciaal Overleg,
namens deze,

J. Franssen
voorzitter Interprovinciaal Overleg,

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten,
namens deze,

dr. W. Kuiper
lid Directieraad